

Rovaniemen kilpailukykyanalyysi ja tulevaisuuskuvat

**Rovaniemen uuden kasvuohjelman laadinnan ja
elinvoimapolitiikan tueksi**

20.5.2025

Valtteri Laasonen, Iina Tunkkari, Sini-Maaria Ahtinen, Tommi Ranta

Sisällys

1. **Työn tausta ja tavoitteet**
2. **Rovaniemen kilpailukykyanalyysi**
3. **Rovaniemen tulevaisuuskuvat**
4. **Evästyksset Rovaniemen kasvuohjelman valmisteluun ja elinvoimapolitiikkaan**

Erilliset liitteet

- » Liite 1. EVP-analyysi
- » Liite 2. Haastatteluraportti
- » Liite 3. Täydentävä tilastoanalyysi
- » Liite 4. Työpajakoosteet

1. Työn tausta ja tavoitteet

Työn tausta ja tavoitteet

Laadittu työ ja tämä raportti liitemateriaaleineen **tukee Rovaniemen uuden Kasvuohjelman laadintaa ja elinvoimapolitiikan strategista päätöksentekoa.**

Työ on rakennettu kolmen tarkastelunäkökulman ympärille, joihin on tuotettu sisältöjä prosessin aikana:

- 1) **yleinen elinvoimapolitiikka**, joka tukee laaja-alaista ja perustason elinvoimaa,
- 2) **erikoistunut elinvoimapolitiikka**, jossa keskitytään Rovaniemen kilpailukykyä vahvistaviin painopistealoihin, sekä
- 3) **kokeileva elinvoimapolitiikka**, joka mahdollistaa uusien toimintamallien ja kokeilujen kehittämisen ja kohdentamisen valituille toimialoille.

Kilpailukykyanalyysin osalta työ tuo esiin Rovaniemen toimintaympäristön vahvuudet, kehitystarpeet ja uudet mahdollisuudet. Tämä sisältää toimialat, jotka omaavat kasvupotentiaalia, mutta eivät välttämättä vielä ole täysin tunnistettuja. **Kilpailukykyanalyysin pohjalta luotiin kolme tulevaisuuskuvaa Rovaniemen kehityskulun vaihtoehtoista.** Niiden pohjalta käytiin keskustelua, mihin asioihin kaupunki voi varautua, mihin se voi vaikuttaa ja mihin sen kannattaa panostaa.

Raportissa määritellään: 1) alueen vahvuudet, joihin Rovaniemen kannattaa nojata, ja joita voidaan markkinoida, 2) heikkoudet, jotka estävät alueen kilpailukykyä ja joiden korjaamiseen tarvitaan toimia, 3) mahdollisuudet, jotka voivat tuoda merkittävää kasvua ja houkutella investointeja sekä 4) uhat, jotka voivat vaarantaa elinkeinotoiminnan tulevaisuuden ja vaativat varautumista.

Työvaiheet ja aineisto

KILPAILUKYKYANALYYSI

SKENAARIOTYÖ

TAUSTATYÖ

Perehtyminen relevanttiin tausta-aineistoon

EVP-INDEKSI

sisältää 20 avainmuuttujaa elinvoimasta, vetovoimasta ja pitovoimasta.

TÄYDENTÄVÄ TILASTOLLINEN ANALYYSI

Täydentävä näkymä alueen elinkeinoelämän nykytilasta ja muutoksista.

KICK-OFF -TYÖPAJA 24.2.2025

Kohti skenaariotyötä Rovaniemen elinvoiman ja kilpailukyvyn vahvistamiseksi

KOONTI JA VALIDOINTI 3.4.2025

Haastaa, validoida ja täydentää työn tuotoksia

Tammikuu

(31.1.2025)

Huhtikuu

(30.4.2025)

HAASTATTELUT

Osana kilpailukykyanalyysejä tehtiin 17 täydentävää haastattelua rovaniemeläisille ja lappilaisille avainhenkilöille.

TULEVAISUUSTYÖPAJA 14.3.2025

Rovaniemen elinvoiman tulevaisuustyöskentely

RAPORTOINTI

2. Rovaniemen kilpailukykyanalyysi

Kilpailukykyanalyysin toteutus

Kilpailukykyanalyysi koostui kolmesta osiosta: 1) EVP-indeksin analyysistä ja vertailusta, 2) täydentävästä tilastollisesta analyysistä ja 3) tilastotietoa täydentävistä avainhenkilöiden haastatteluista.

EVP-indeksi muodostuu elinvoimaindeksistä sekä veto- ja pitovoimaindeksistä. Indeksä on muodostettu alueiden elinvoimaisuuteen ja vetovoimaisuuteen ja pitovoimaisuuteen liittyvien avainmuuttujien avulla. 20 avainmuuttujaa on poimittu pääosin Tilastokeskuksen tietokannoista. Indeksä muuttujiin voi tutustua tarkemmin [täällä](#). Elinvoimaan liittyvät muuttujat kohdistuvat alueiden tulo- ja talous-, yritys-, työllisyys-, koulutus- sekä terveysdynamiikkaan. Veto- ja pitovoimaan liittyvät muuttujat kohdistuvat alueiden väestö- ja vetovoima, asumis- ja rakentamis- ja vapaa-ajan dynamiikkaan. EVP-indeksä avulla on tunnistettu Rovaniemen suhteellista kilpailukykyä ja kehityssuuntaa suhteessa muihin keskeisiin verrokkikaupunkeihin.

Täydentävän tilastollisen tarkastelun avulla on tarkasteltu elinkeinorakennetta ja yritysdynamiikan lähtötilanne sekä merkittäviä muutostekijöitä. Tarkastelu täydentää EVP-analyysiä erityisesti elinkeinoelämän näkökulmasta sekä tarkentaa Rovaniemen kehityskuvaa yrityskentän ja elinkeinorakenteen osalta.

Osana kilpailukykyanalyysia toteutettiin **seitsemäntoista tilastotietoa täydentävää haastattelua** rovaniemeläisillä ja lappilaisilla avainhenkilöillä. Haastateltavina oli avainhenkilöitä Rovaniemen kaupungilta, oppilaitoksista ja korkeakouluista sekä elinkeinoelämästä. Haastatteluiden tavoitteena oli syventää näkemyksiä Rovaniemen vahvuuksista, heikkouksista, mahdollisuuksista ja uhista.

Kilpailukykyanalyysi loi pohjan tulevaisuuskuville.

Yleiskuva Rovaniemen toimintaympäristöstä EVP-indeksin perusteella

- » **Rovaniemi sijoittuu valtakunnallisesti elinvoimaisimpien kuntien joukkoon**, ja sen vahvuudet rakentuvat erityisesti veto- ja pitovoiman varaan. Alueen väkiluku on kasvanut viime vuosina, ja muuttovoitto erityisesti nuorten aikuisten ja työikäisten osalta vahvistaa sen asemaa houkuttelevana asuin- ja opiskelukaupunkina. Väestönkasvu on hyvin vahvaa verrattuna muihin saman kokoisiin kuntiin.
- » **Koulutustason nousu sekä opiskelijoiden huomattava osuus** väestöstä heijastavat alueen merkitystä koulutuksen ja tutkimuksen näkökulmasta. Tämä näkyy myös osaavan työvoiman saatavuudessa ja taloudellisessa huoltosuhteessa, joka on vahvistunut. Asuntotuotanto on reagoinut väestönkasvuun ripeästi, mikä parantaa alueen valmiuksia vastata muuttoliikkeeseen ja matkailun vahvaan kehitykseen.
- » Talouskehitys ja tulotaso ovat seudulla varsin hyviä, ja erityisesti yritysten perustamisaktiivisuus on alueella korkea, vaikka kokonaisyrittäjätiheys on edelleen keskitasoa matalampi. Yritysten vahvistunut perustamisaktiivisuus kuvaa Rovaniemeä potentiaalisena alueena uusille elinkeinoille ja palveluille.
- » Vaikka talous- ja väestökehityksen suunta on myönteinen, Rovaniemellä on myös EVP-indeksin perusteella tunnistettavia haasteita ja kehityskohteita. Työpaikkaomavaraisuus on keskimääräistä heikompi – eli alueella on vähemmän työpaikkoja kuin työllisiä. Lisäksi vaikka asukkaiden tulokehitys on ollut myönteistä, mediaanitulot ovat edelleen suhteellisen matalat. Myös yrittäjätiheys on edelleen matala verrattuna sekä samankokoisiin kuntiin että koko maan keskiarvoon, vaikka yritysperustanta onkin Rovaniemellä hyvällä tasolla. Alueen elinkeinorakenne on edelleen yksipuolinen.
- » Lisäksi kansainvälisyydessä on vielä kasvupotentiaalia. Ulkomaalaistaustaisten osuus on suhteellisen vähäinen, mikä kertoo, että alueella on vielä mahdollisuuksia vahvistaa alueen kansainvälistä houkuttelevuutta ja monimuotoisuutta erityisesti työvoiman ja opiskelijoiden osalta.

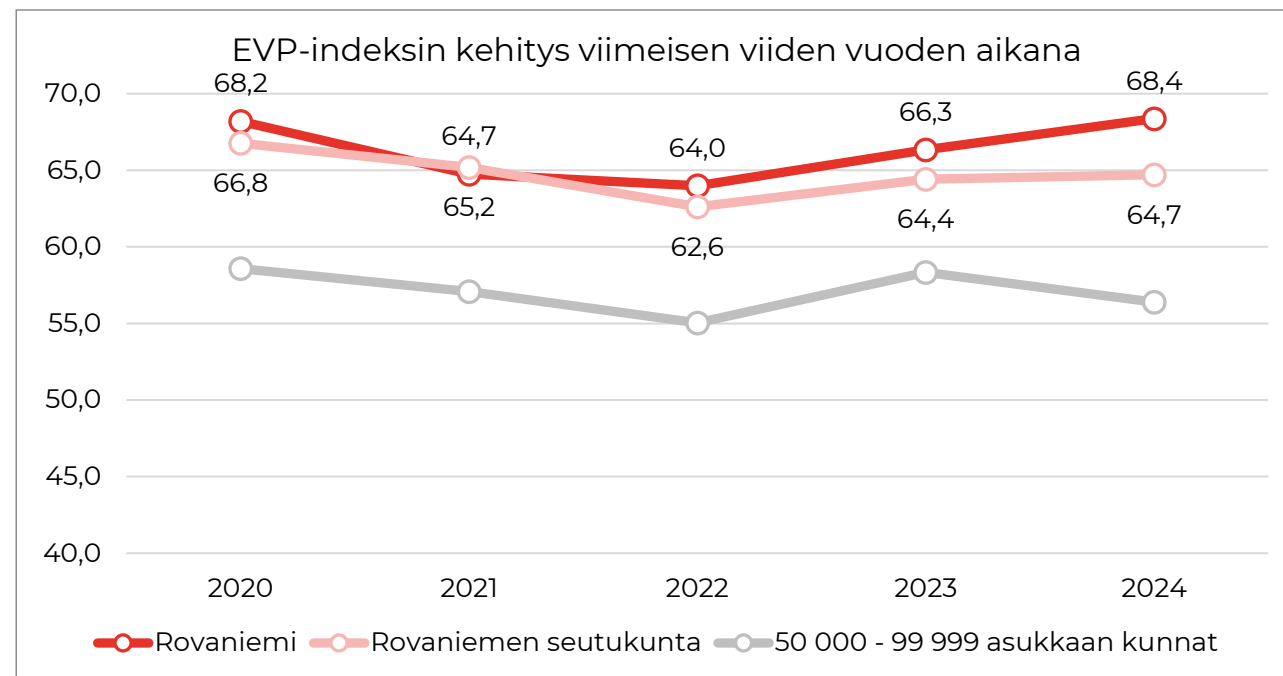
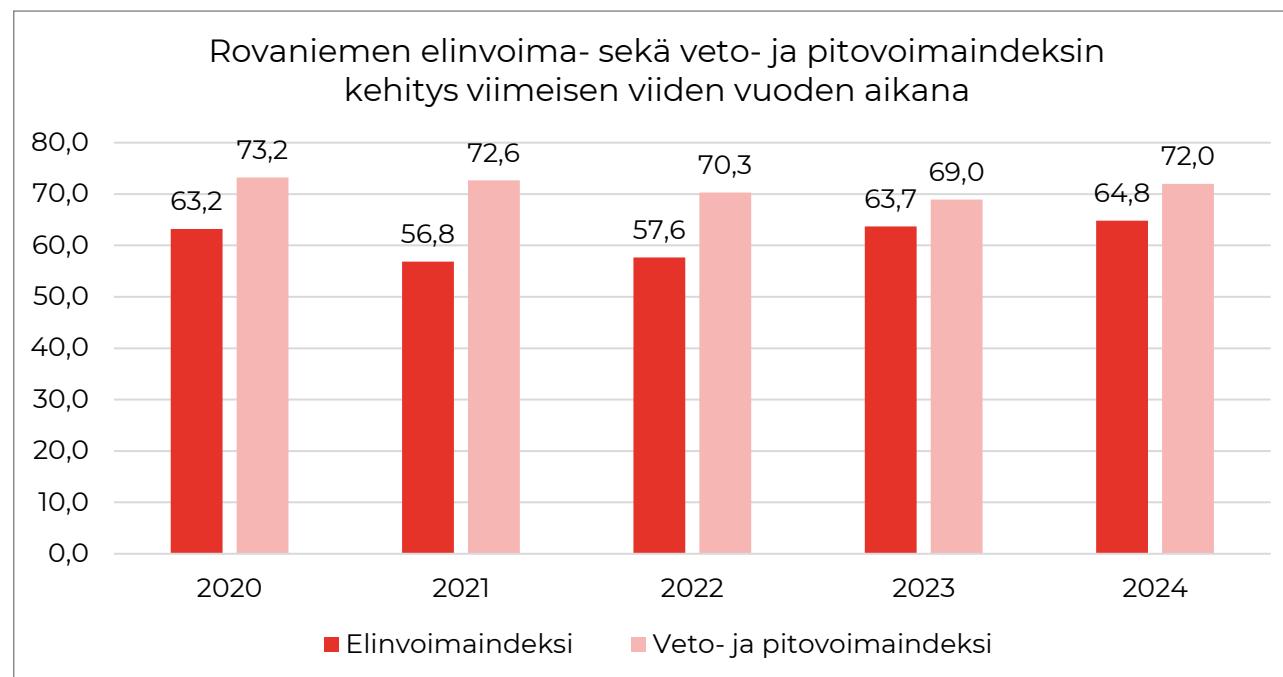

EVP-INDEKSI

Rovaniemen EVP-indeksi oli 50 000–99 999 asukkaan kuntien joukossa toiseksi vahvin ja koko maan 20. vahvin.

Rovaniemen EVP-kokonaisindeksi oli 68,4 vuonna 2024*. Kunnan elinvoimaindeksi oli 64,8 ja vetovoima- ja pitovoima-indeksi puolestaan 72.

- Rovaniemen EVP-indeksi oli korkeampi kuin samankokoisten kuntien indeksin keskimääräinen arvo. 50 000–99 999 asukkaan kunnista ainoastaan Porvoolla oli vahvempi kokonaisindeksi.
- Rovaniemen vahvan kokonaisindeksin taustalla on erityisesti vahva veto- ja pitovoimaindeksi. Rovaniemellä on useampi hyvin menestyvä veto- ja pitovoimaindeksin muuttuja.
- Rovaniemen kokonaisindeksi laski vuosien 2020–2022 aikana, mutta on ollut kasvussa tämän jälkeen. Rovaniemen kokonaisindeksi oli vuonna 2024 korkeimmillaan 2020-luvulla.

EVP-indeksillä mitattuna Suomen 20. elinvoimaisin kunta

ELINVOIMA

Rovaniemen elinvoimaindeksi on suhteellisen hyvä, ja koko maan vertailussa sijalla 31.

- **Tulonsaajien mediaanitulot** ovat alueella kohtalaiset ja samankokoisten kuntien keskimääräistä arvoa korkeammat. Mediaanituloissa on tapahtunut kasvua noin 16 prosentilla vuosien 2019–2023 aikana.
- **Työllisyysaste 35–44-vuotiaiden** ikäryhmässä on heikentynyt edellisvuodesta mutta työllisyysasteen heikkeneminen ei ollut yhtä nopeaa kuin keskimäärin muissa saman kokoluokan kunnissa. Työllisyysaste on hieman parempi kuin keskimäärin saman kokoluokan kunnissa.
- **Työpaikkaomavaraisuusaste** ei ole merkittävän vahva, eli alueella on vähemmän työpaikkoja kuin työllisiä. Työpaikkaomavaraisuusaste on heikompi kuin saman kokoisissa kunnissa keskimäärin.
- **Taloudellinen huoltosuhde** on suhteellisen vahva ja vahvistunut vuosien 2020–2023 aikana.
- **Avoimen sektorin työpaikkamuutos** on ollut kasvava vuosien 2021–2023 aikana. Kasvua on tapahtunut noin 2,5 prosentilla. Kasvu ollut vahvempaa kuin samankokoisissa kunnissa keskimäärin.
- **Koulutustasoindeksi** on vahva. Indeksillä on Manner-Suomen kunnista 23 korkein ja kasvanut 3,9 prosentilla vuosina 2019–2023, mikä kertoo korkeasti koulutetun väestön kasvusta Rovaniemellä.
- **Yritystiheys** on heikko erityisesti koko maahan verrattuna, mutta myös saman kokoisten kuntien keskimääräiseen arvoon verrattuna. Yritystiheys on kuitenkin kasvanut vahvasti.
- **Talouselinvoimaindeksi** on positiivinen ja Manner-Suomen kuntien keskiarvoa sekä samankokoisten kuntien keskimääräistä arvoa korkeampi. Indeksillä on myös vahvistunut vuosien 2019–2023 aikana.
- **Yrityisperustanta** asukasta kohden on vahva ja selkeästi oman kokoluokan kuntien tasoa korkeampi. Yrityisperustanta on kuitenkin laskenut vuosien 2019–2023 aikana.
- **Sairastavuusindeksi** on heikko. Indeksillä on myös heikentynyt vuosien 2019–2022 aikana.

VETO- JA PITOVOIMA

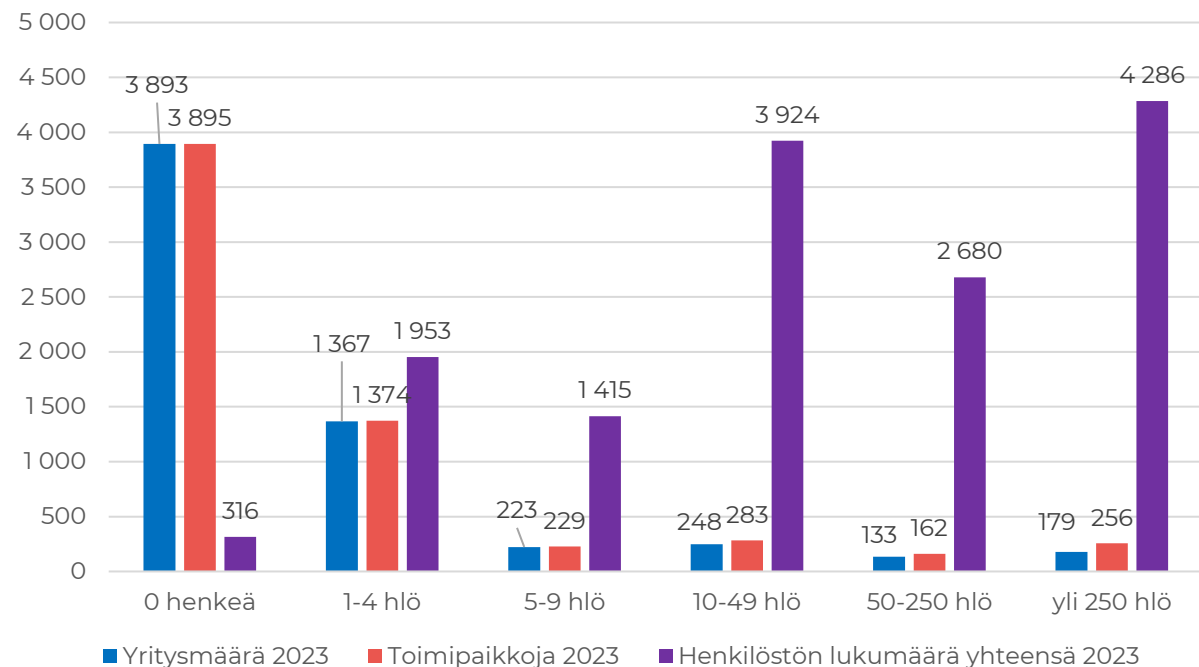
Rovaniemellä on hyvä veto- ja pitovoima ja on koko maan vertailussa sijalla 19.

- **Väestönkasvu** on ollut suhteellisesti tarkasteltuna selkeästi saman kokoisten kuntien kehitystä vahvempaa. Väkiluku on kasvanut alueella 3,6 prosentilla vuosien 2019–2023 aikana.
- **MDI:n väestöennusteen (2024)** mukaan väkiluvun ennakoitaan kasvavan noin 4,5 prosentilla vuosien 2023–2040 aikana. 50 000–99 999 asukkaan kuntien väkiluvun ennakoitaan laskevan 3,2 prosentilla.
- **Työllisten nettomuutto** on ollut positiivista viime vuosina, ja muuttovoitoissa on tapahtunut kasvua viimeisen viiden vuoden aikana.
- **Valmistuneiden asuntojen määrä** suhteessa asukaslukuun on ollut vahvaa. Valmistuneiden asuntojen määrä on kasvanut huomasti vuonna 2023.
- **Opiskelijoiden osuus väestöstä** on Manner-Suomen kunnista 14 korkein, mutta laskua on tapahtunut noin 0,1 prosenttiyksiköllä vuosien 2019–2023 aikana.
- **15–34-vuotiaiden nettomuutosta** on tullut Rovaniemelle muuttovoittoja, kun saman kokoiset kunnat ovat keskimäärin saaneet muuttotappiota.
- **Ulkomaalaistaustaisten osuus** on suhteellisen matala, ja selkeästi samankokoisten kuntien keskimääräistä osuutta matalampi.
- **Sisäisten muuttojen vilkkaus** suhteessa asukaslukuun on ollut erittäin korkeaa ja koko maan kärkitasoa. Manner-Suomen kunnista Rovaniemen sisäisten muuttojen vilkkaus suhteessa asukaslukuun on 5 korkein.
- **Vanhojen osakeasuntojen neliöhinnat** ovat suhteellisen korkeat ja samankokoisten kuntien keskimääräistä arvoa korkeammat. Neliöhinnoissa on tapahtunut kasvua noin 8 prosentilla viimeisen viiden vuoden aikana.
- **Kesäasukkaiden määrä** on erittäin matala ja samankokoisten kuntien keskimääräistä arvoa selkeästi matalampi. Kesäasukkaiden määrä on laskenut viimeisen viiden vuoden aikana.

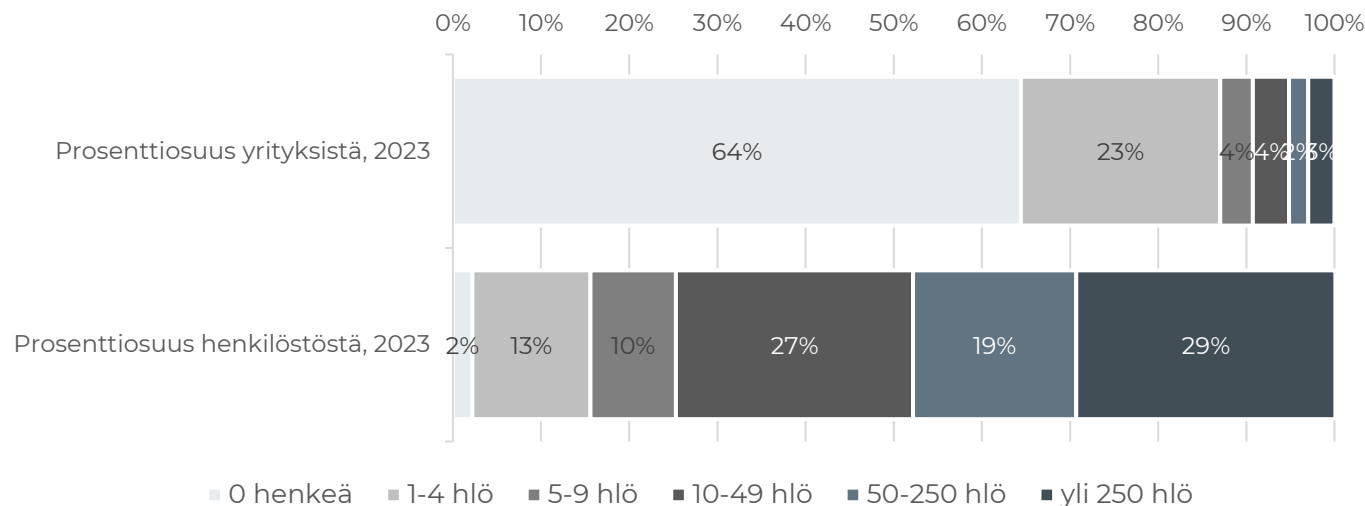
Rovaniemen yritysrakenne

- » **Rovaniemellä suurin osa yrityksistä on yrityskokoluokan mukaan pieniä yrityksiä, mutta suuryritykset ja keskisuuret yritykset ovat merkittäviä työllistäjiä.**
- » Rovaniemellä sijaitsevista yrityksistä 64 % on yrityksiä, jotka työllistävät alle 1 henkilön (kokovuosityöllisiksi muutettuna). Pienet yritykset, joissa on 1–4 työntekijää, muodostavat 23 % yrityskannasta. Tämä tarkoittaa, että noin 87 % Rovaniemen yrityksistä on yrityskokoluokan mukaan pieniä yrityksiä. Koko maan vastaava luku oli noin 93 prosenttia.
- » Rovaniemellä sijaitsevista yrityksistä 2 % on keskisuuria (50–250 työntekijää), ja 3 % on suuria (yli 250 työntekijää). Koko maassa suuria yrityksiä oli 0,1 prosenttia kaikista yrityksistä.
- » Vaikka Rovaniemellä suuryrityksiä (yli 250 työntekijää) on vain 3 % kaikista yrityksistä, ne työllistävät 29 % henkilöstöstä. Keskisuuret yritykset (50–250 työntekijää) puolestaan vastaavat 19 % työllisyydestä. Vaikka suuria yrityksiä on lukumääräisesti vähän, niiden merkitys työllistäjänä on suuri.

Yrityskokoluokkien yritysmäärä, toimipaikat ja henkilöstö
Rovaniemellä 2023

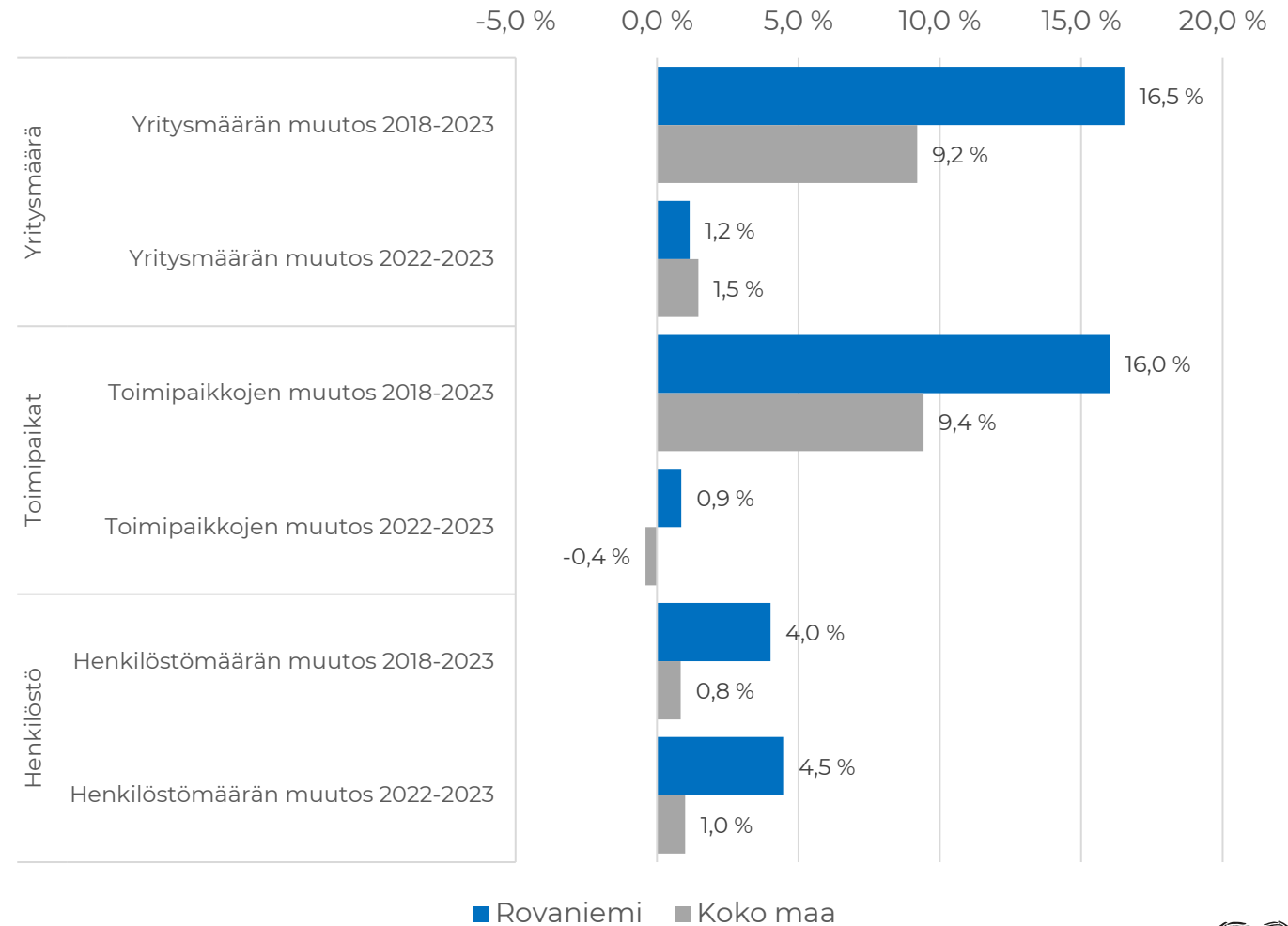

Eri yrityskokoluokkien osuus kaikista yrityksistä, 2023

Rovaniemen yritystoiminnan kehitys 2018–2023 ja 2022–2023

- » **Rovaniemen yritystoiminta on kehittynyt erittäin positiivisesti viime vuosina. Yritysten ja toimipaikkojen määrä on kasvanut huomattavasti nopeammin kuin koko maassa, ja henkilöstömäärän kasvu on myös ollut koko maan tasoa merkittävästi parempaa.** Vaikka yritysmäärän kasvu hidastui hieman viimeisten tarkasteluvuosien aikana, muut indikaattorit viittaavat siihen, että Rovaniemen elinkeinoelämä on ollut kasvanut vahvasti viime vuosina.
- » Vuosina 2018–2023 yritysten määrä on kasvanut Rovaniemellä 16,5 prosenttia, mikä on selkeästi enemmän, kuin koko maassa keskimäärin (9,2 %). Kasvu on hieman hidastunut viime vuosina, vuodesta 2022 vuoteen 2023 Rovaniemen yritysmäärän kasvu oli 1,2 %, mikä on hieman hitaampaa kuin koko maassa keskimäärin (1,5 %).
- » Toimipaikkojen määrä on kasvanut Rovaniemellä 16,0 % vuosina 2018–2023, mikä on selvästi suurempi kasvu kuin koko maassa keskimäärin (9,4 %). Vuosien 2022–2023 aikana kasvu on ollut Rovaniemellä yhä positiivista, 0,9 prosenttia, kun koko maan tasolla se on laskenut -0,4 %.
- » Henkilöstömäärä on kasvanut Rovaniemellä 4,0 % vuosina 2018–2023, mikä on selkeästi enemmän kuin koko maassa keskimäärin (0,8 %). Vuosien 2022–2023 aikana Rovaniemen henkilöstömäärän kasvu on ollut yhä vahvaa, 4,5 prosenttia, kun taas koko maan kasvu on ollut vain 1,0 %.

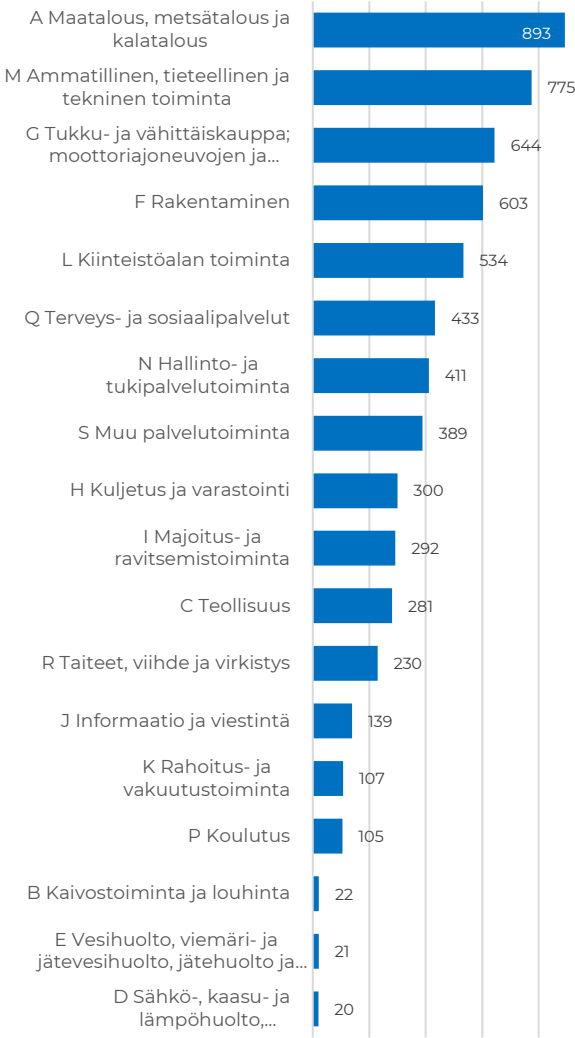
Rovaniemen yritysten toimipaikat ja liikevaihto sekä työpaikat 2023

» **Yritysten toimipaikkojen** perusteella tarkasteltuna Rovaniemen elinkeinorakenteessa ja yritysdynamiikassa korostuvat maa-, metsä- ja kalatalous, asiantuntijapalvelut sekä tukku- ja vähittäiskauppa, rakentaminen ja kiinteistöala.

» **Liikevaihdoltaan suurimmat alat** ovat tukku- ja vähittäiskauppa, teollisuus ja rakentaminen. Arvo- ja alihankintaketjut ovat kattavia ja monipuolisia. Tukku- ja vähittäiskaupan alat ovat Rovaniemellä vahvoja toimialoja, jotka ylläpitävät vakaata perustaa. Matkailun merkitys korostuu monilla toimialoilla, sillä matkailuyritykset tilastoituvat usealla eri päätoimialalle. Matkailun lisäksi logistiikan toimiala korostuu Rovaniemellä.

» **Työpaikkojen perusteella** suurimmat toimialat ovat terveys- ja sosiaalipalveluiden ala, hallinto- ja tukipalvelutoiminta sekä tukku- ja vähittäiskauppa.

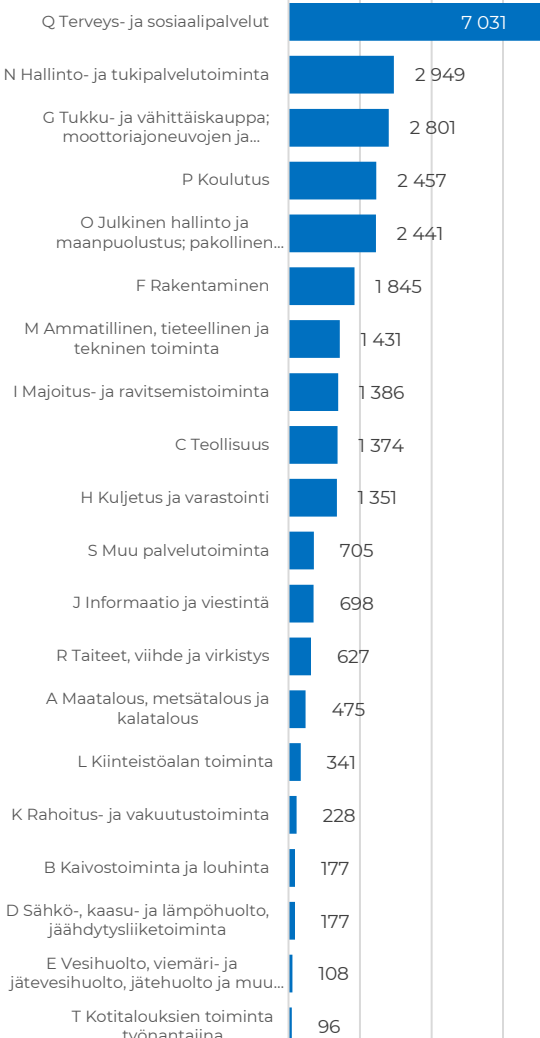
Toimipaikat (kpl)

Liikevaihto (1 000€)

Työpaikat

Lähde: Tilastokeskus, kunnittainen toimipaikkatilasto; työssäkäynti

Yleiskuva Rovaniemen elinkeinorakenteen ja toimialojen kehityksestä

- » **Rovaniemen elinkeinorakenne on monipuolistunut ja kasvu on selvästi vahvempaa kuin koko maassa kaikilla tarkastelujaksoilla.** Kasvu ei perustu yksittäiseen sektoriin, vaan kasvu tapahtuu monilla eri toimialoilla yhtä aikaa. Kasvua on tapahtunut monipuolisesti eri mittareilla tarkasteltuna: yritysten ja toimipaikkojen määrä, työpaikat, toimialojen liikevaihto, henkilöstö, tuottavuus.
- » **Haasteena säilyy kuitenkin edelleen suhteellisen kapea elinkeinorakenne ja kasvun tukeutuminen suhteellisen pienen yritysjoukon varaan.**
- » Lisäksi tilastot kertovat vahvasta yrittäjyysaktiivisuuden kasvusta ja vetovoimasta uusien liiketoimintojen perustamiseen Rovaniemen alueella. Yrityisperustanta on ollut jatkuvasti positiivinen viimeisen kymmen vuoden ajanjaksolla ja erityisesti 2020-luvulla.
- » **Keskeisiä nostoja Rovaniemellä tilastotarkastelun perusteella ovat:**
 - Uusi yrittäjyys eri aloilla ja elinkeinorakenteen monipuolistuminen
 - Matkailun vahva kasvu
 - Matkailua tukevan ja siitä hyötyvien palvelualojen (erit. kauppa ja luovat alat, logistiikka, työnvälitys) vahva kasvu
 - Asiantuntija- ja testauspalvelut ja teknologiavetoiset uudet alat (ohjelmistokehitys, konsultointi ja tekniset palvelut)
 - Sosiaali- ja terveysalan vahva kasvu
 - Kaivostoimintaan ja -alaan liittyvä kasvu. Kaivostoiminta ja siihen liittyvät asiantuntijapalvelut nousevat esiin IPR-aktiivisuudessa.
 - Teollisuus on Rovaniemelle merkittävä ala erityisesti sen työllistävyiden ja liikevaihdon näkökulmasta sekä myös TKI-toiminnan ja IPR-aktiivisuuden näkökulmasta.

Tarkempi toimialoittainen tilannekuva Rovaniemen kasvualoista

- » Suurin prosentuaalinen kasvu Rovaniemellä on ollut matkailu- ja hyvinvointisektoreilla ja asiantuntija- ja tukipalveluissa, jotka ovat kasvaneet voimakkaasti. **Palvelusektori on kaikkineen kasvanut Rovaniemellä vahvasti:**
 - **Sosiaali-, terveys-, hoiva- ja muut henkilökohtaiset palvelut** ovat kasvaneet ja laajentuneet sekä henkilöstön että liikevaihdon osalta.
 - **Matkailu ja majoitus, ravitsemus ja vapaa-ajan palvelut** ovat palautuneet ja lähteneet voimakkaaseen kasvuun koronapandemian jälkeen.
 - **Työllistämistoiminta** on kasvanut työpaikkamäärän perusteella vahvasti pitkään ja tukee laajemmin matkailu- ja palvelualoja sekä luovia aloja.
- » **Digitaaliset ja asiantuntijapalvelut:** Ohjelmistokehitys, konsultointi ja tekniset palvelut ovat Rovaniemen talouden selkeitä vetureita. Ala on vahvistunut myös työllisyyden näkökulmasta Rovaniemellä jo pitkään.
- » **Kaivostoiminta ja sitä tukevat asiantuntijapalvelut** ovat kehittyneet vahvasti. Kaivos- ja insinööripalvelut viittaavat mahdollisiin laajempiin infrastruktuuri- ja luonnonvara-alan merkityksen kasvuun. Tekniseen testaukseen ja analysointiin liittyvät asiantuntijapalvelut tukeva kaivosalana kasvua Rovaniemellä.
- » **Rakennusala** on haastanut investointien ja markkinoiden taantuminen ja erityisesti talonrakentaminen on kärsinyt huomattavasti. Huomionarvoista on kuitenkin se, että Lapin liiton suhdannekatsauksen (Lapin suhdannekatsaus 2024) mukaan Rovaniemen seudulla rakentamisen liikevaihdon ja henkilöstömäärän kehitys on ollut koko maata parempi erityisesti matkailun kasvun vauhdittamana.
- » **Tukku- ja vähittäiskauppa** ovat merkittäviä aloja Rovaniemellä, ja näillä aloilla tuottavuuskehitys on ollut vahvaa, mikä viittaa rakenteelliseen muutokseen ja digitalisoitumiseen alalla.
- » Uutena vahvistuvana näkökulmana erottuu myös **ympäristö- ja kiertotaloustoimialat**, joissa näkyy selkeästi kasvua viime vuosina, vaikka ala on vielä pieni kooltaan.

Rovaniemen elinvoiman ja kilpailukyvyn SWOT-koonti haastateltavien mukaan

Haastatteluiden avulla syvennettiin näkemyksiä Rovaniemen vahvuuksista, heikkouksista, mahdollisuuksista ja uhista. Oheisessa taulukossa on tiivistetty haastateltavien näkemykset.

VAHVUUDET

- Kansainvälisesti tunnettu matkailubrändi (Arktinen pääkaupunki, revontulet, joulupukki...)
- Räjähdysmäisesti kasvanut matkailuala tukee monia toimialoja
- Hyvä logistinen sijainti ja saavutettavuus (lento-, raide- ja tieyhteydet)
- Korkeakoulut ja tutkimustoiminta tuottavat osaamista ja innovaatioita
- Monipuolinen elinkeinorakenne (vahvistunut kehitys eri toimialoilla, mm. puolustus- ja kaivossektori)
- Investointipotentiaali vihreässä siirtymässä ja datakeskuksissa
- Tiivis verkostomainen toimintaympäristö pienen kaupungin etuna

MAHDOLLISUUDET

- Matkailun vetovoiman hyödyntäminen muiden alojen kehittämiseen
- Elinkeinorakenteen monipuolistaminen (teknologia, puolustus, vihreä siirtymä)
- Investoinnit uusiutuvaan energiaan ja teknologiaan
- Hyvien liikenneyhteyksien ja logististen vahvuuksien hyödyntäminen
- Koulutussektorin vahvistaminen ja työvoiman koulutuksen suuntaaminen tarpeisiin

HEIKKOUEDET

- Elinkeinorakenteen riippuvuus matkailusta ja haavoittuvuus suhdanteille
- Osaajapula erityisesti teknologia-alalla, puutteellinen kansainvälinen rekrytointistrategia
- Hidas päätöksenteko, lupaprosessit ja kaavoituksen jäykkyys
- Kohtuuhintaisten asuntojen ja matkailuinfrastruktuurin riittämättömyys
- Mielikuva vähäisestä yritysmyönteisyydestä
- Korkeakoulujen potentiaalin vajaakäyttö

UHAT

- Talous riippuvainen matkailusta – altistaa suhdannevaihteluille
- Kansainvälisten osaajien heikko houkuttelu vaikeuttaa kasvua
- Matkailun lieveilmiöt ja negatiivinen mediajulkisuus
- Energian saatavuuden ja siirtoyhteyksien rajoitteet investoinneille
- Infrastruktuurin kuormittuminen sesonkeina (julkiset tilat, liikenne)

1) Yleinen elinvoimapolitiikka – Perustoimintaympäristön vahvistaminen

Haastateltavat nostavat Rovaniemen perustoimintaympäristön kehittämisessä esiin kolme keskeistä teemaa: yritysmönteisyys ja investointiympäristö, yhteistyö eri toimijoiden välillä sekä kaupungin päätöksenteon ja palveluiden sujuvuuden.

» **Yritysmönteisyys ja investointiympäristö**

- Haastateltavat kokevat, että Rovaniemen yritysmönteisyydessä on parantamisen varaa.
- Pitkät kaava- ja lupaprosessit hidastavat investointeja.
- Tarvitaan selkeämpiä ja sujuvampia palvelupolkuja, roolien ja vastuiden näkyväksi tekemistä.
- Kaupungilta toivotaan aktiivisempaa ja rohkeampaa otetta investointien houkutteluun myös matkailun ulkopuolella.

» **Yhteistyö ja koordinaatio**

- Yhteistyö kaupungin, yritysten ja oppilaitosten välillä on olemassa, mutta hajanaista ja henkilöriippuvaista.
- Tarve vahvistaa koordinaatiota erityisesti työvoimatarpeiden, TKI-toiminnan ja hankeyhteistyön osalta.
- Kaupungin roolia toivotaan aktiiviseksi mahdollistajaksi ja alustan luojaksi.

» **Päätöksenteon ja palveluiden sujuvuus**

- Päätöksenteko koetaan osin epäjohdonmukaiseksi ja lyhytjänteiseksi.
- Tarvetta tiivistää vuoropuhelua yritysten kanssa ja lisätä ennakoitavuutta viranomaisprosesseihin.

2) Erikoistunut elinvoimapolitiikka – Kilpailukykyä tukevat painopistealat

Haastateltavat nostavat esiin Rovaniemen vahvimmat kilpailutekijät, potentiaaliset uudet liiketoiminta-alueet sekä koulutuksen ja tutkimuksen roolin alueen kilpailukyvyn tukemisessa.

» **Vahvimmat kilpailutekijät**

- Matkailu on selkeä ykkösvaltti: kansainvälinen tunnettuus, ekosysteemin vahvuus, kasvu tukee laajasti muita toimialoja.
- Turvallisuus ja puolustussektori: Naton myötä strateginen asema vahvistuu.
- Kaivos- ja mineraalisektori: Rovaniemi toimii logistisena keskuksena Lapin kaivostoiminnalle.
- Rakentaminen ja palvelut hyötyvät matkailu- ja turvallisuussektorin investoinneista.

» **Uudet liiketoimintamahdollisuudet**

- Datatalous ja digitaaliset ratkaisut (esim. kyberturvallisuus, startup-hubit, älypalvelut).
- Vihreä siirtymä: uusiutuva energia, vety, ylijäämälämpö ja kiertotalous.
- Logistiikka: monialainen logistiikkakeskuskonsepti.
- Luovat alat ja elämystalous: digitaaliset elämykset, pelillistäminen, Lapin eksotiikka.

» **Koulutuksen ja tutkimuksen rooli**

- Teknillisen koulutuksen puute vaikeuttaa teollisuuden kehitystä.
- Ammatillisen koulutuksen merkitys jää helposti varjoon, vaikka se on alueen kannalta keskeinen.
- Tarvetta tiivistää yritysten ja korkeakoulujen ja oppilaitosten yhteistyötä edelleen mm. matkailun, vihreän siirtymän ja kyberturvallisuuden aloilla.
- Kansainvälisen työvoiman houkutteluun kaivataan konkreettisia toimenpiteitä.

3) Kokeileva elinvoimapolitiikka – Uudet toimintamallit ja kokeilut

Haastateltavat nostivat esiin tarpeen rohkeammalle kehittämiselle, uusien toimintamallien kokeilulle ja innovaatioiden testaamiselle. Rovaniemi ei tällä hetkellä erotu kokeilujen ja pilotointien edelläkävijänä, ja kaupungin kehityksen turvaamiseksi tarvitaan aktiivisempaa otetta.

» **Tarve rohkeudelle ja pilotoinnille**

- Rovaniemen ei koeta olevan edelläkävijä uusien mallien ja innovaatioiden kokeilussa.
- Kaupungin roolia toivotaan aktiivisemmaksi mahdollistajaksi, ei vain hallinnoijaksi.
- Uudet ideat jäävät usein kiinni rakenteisiin ja päätöksenteon hitauteen.

» **Kehityskohteet ja kokeilualustat**

- Datatalous ja digitaalisuus: startup-ekosysteemit, kyberturvallisuus, tiedolla johtaminen.
- Vihreä siirtymä: energiainnovaatioiden pilointi (esim. vetytalous, ylijäämälämpö).
- Uudet liikenne- ja palvelukonseptit: älyliikenne, sesonkiliikenteen ratkaisut.
- Matkailun uudet mallit: vastuullinen matkailu, yhteisöllisyys, over-tourismin hallinta.
- Kansainvälinen rekrytointi: kohdennetut kokeilut ulkomailta rekrytoinnissa.

» **Kulttuurin muutos**

- Toive kokeilukulttuurin vahvistamisesta ja päätöksenteon rohkeudesta.
- Tiiviimpi yritys-kaupunki-vuorovaikutus avainasemassa.
- Matkailun ympärille kaivataan uusia innovatiivisia konsepteja ja digitaalisia avauksia.

3. Rovaniemen tulevaisuuskuvat

Kolme näkökulmaa Rovaniemen tulevaisuuteen

Edellisessä työvaiheessa toteutetun Rovaniemen kilpailukykyanalyysin sekä kahden työpajan pohjalta muodostettiin kolme tulevaisuuskuvaa Rovaniemelle.

Erilaisten tulevaisuuskuvien avulla voidaan **tunnistaa ja löytää tulevaisuuden tekijöitä**, joiden kautta Rovaniemi voi erottautua ja jotka vaativat erityistä panostamista. Tässä työssä tulevaisuuskuvilla tuettiin yhteistä keskustelua ja priorisointia, jotta voidaan tunnistaa alueen vahvuudet, joihin Rovaniemen kannattaa nojata, ja joita voidaan markkinoida, haasteet ja heikkoudet, jotka estävät alueen kilpailukykyä ja joiden korjaamiseen tarvitaan toimia, mahdollisuudet, jotka voivat tuoda merkittävää kasvua ja houkutellessa investointeja sekä uhat, jotka voivat vaarantaa elinkeinotoiminnan tulevaisuuden ja vaativat varautumista.

Toivottu tulevaisuuskuva: Rovaniemi 2040 – Kestävän elinvoiman arktinen pääkaupunki

Tämä tulevaisuuskuva tarkastelee Rovaniemeä, jossa elinvoima rakentuu monipuoliselle elinkeinorakenteelle, koulutuksen vahvuuksille ja kansainväliselle yhteistyölle. Kasvu on hallittua ja kestävä. Kaupungin rooli kehittäjänä on aktiivinen ja strateginen. Rovaniemen arktinen identiteetti on vahvistunut entisestään.

Ei toivottu tulevaisuuskuva: Rovaniemi 2040 – Hallitsemattoman kehityksen varjot

Tämä tulevaisuuskuva toimii varoittavana esimerkkinä siitä, mitä voi tapahtua, jos kehitystä ei ohjata suunnitelmallisesti. Ylikorostunut matkailuriippuvuus, luottamuksen rapautuminen, sosiaalinen jakautuminen ja osaajapulan kierre johtavat siihen, että Rovaniemi menettää vetovoimansa ja jää kehityksessä jälkeen.

Yllättävä ja odottamaton tulevaisuuskuva: Rovaniemi 2040 – Myrskyjen armoilla vai uuden suunnan löytäjänä?

Tämä tulevaisuuskuva tarkastelee Rovaniemen kehitystä jatkuvien murrosten keskellä. Kaupunki kohtaa odottamattomia muutoksia – poliittisia, taloudellisia ja ilmastollisia – mutta kykenee myös uudistumaan ja tarttumaan mahdollisuuksiin. Tulevaisuus jää avoimeksi ja riippuu kyvystä hallita epävarmuutta ja säilyttää suunta.

Toivottu tulevaisuuskuva	Ei toivottu tulevaisuuskuva	Yllättävä ja odottamaton tulevaisuuskuva
Rovaniemi 2040 – Kestävän elinvoiman arktinen pääkaupunki	Rovaniemi 2040 – Hallitsemattoman kehityksen varjot	Rovaniemi 2040 – Myrskyjen armoilla vai uuden suunnan löytäjänä?
• Kestävä kasvu ja elinvoima: Monipuolistunut elinkeinorakenne, jalostusasteen kasvu, strateginen asema arktisena keskuksena • Korkeakoulutus ja TKI-toiminta: LUC-konsernin, 2. asteen oppilaitosten ja yritysten yhteistyö, innovaatioita matkailussa, uusiutuvassa energiassa ja datataloudessa • Turvallisuus ja puolustussektorin kehitys: Nato-investoinnit ja puolustusvoimien läsnäolon vahvistuminen, uudet liiketoimintamahdollisuudet turvallisuus- ja teknologiasektorilla • Yritysymyönteinen toimintaympäristö: Koordinoitu ja resursoitu vuoropuhelu yritysten kanssa, verkostomainen toimintamalli, kasvualojen valinta ja tukitoimet, kansainvälisten osaajien asettautumisen tuki • Asuminen ja väestönkasvu: Hallittu väestönkasvu, kohtuuhintainen ja laadukas asuminen, markkinaehtoinen rakentaminen, työperäinen maahanmuutto ja muuttoliikkeen suunnan kääntyminen • Kestävä ja ohjattu matkailu: Ympärivuotinen kasvu, luonnon ja yhteisön kantokyvyn huomiointi, kulttuurimatkailu, luonto- ja liikuntapalvelut, pehmeisiin arvoihin nojaava matkailubrändi • Kaavoitus ja elinkeinot: Kestävyyteen perustuva maankäyttö, kaavoituksen tuki elinkeinotoiminnan kehittämislle • Koulutus ja osaaminen: Vahva korkeakoulutus, ammatillisen koulutuksen rooli, täsmäkoulutukset ja työelämäyhteistyö • Hyvinvointia tukeva arki: Perheystävälliset palvelut, vetovoimainen ja viihtyisä asuinympäristö • Luottamusta rakentava johtaminen: Pitkäjänteinen ja johdonmukainen päätöksenteko, avoin vuoropuhelu, kehityksen sosiaalinen hyväksyntä • Saavutettavuus ja kansainvälinen yhteys: Logistiikkaedut, kansainvälinen näkyvyys, junayhteys Ruotsiin • Kaupunkibrändi ja rohkea toimijuus: Kehitystoimien esiin tuominen	• Hallitsematon matkailu ja elinkeinorakenteen yksipuolistuminen: Kaupunki jää yhden elinkeinon varaan, vastuuttomat toimijat heikentävät brändiä, muiden toimialojen kehittäminen laiminlyödään • Riittämätön infrastruktuuri ja palvelut: Rautatieaseman ja lentoaseman kehittämättömyys, tiestön heikko kunto, taksiliikenteen luotettavuusongelmat, turvallisuuden tunteen heikkeneminen • Globaali epävarmuus ja turvallisuushaasteet: Maailmanpoliittiset kriisit, tullien kiristytminen, hybridi- ja terrorismiuhat, Nato-joukkojen hallitsematon sijoittuminen • Työvoimapula ja osaamisen rapautuminen: Koulutuksen vetovoiman lasku, työelämäyhteyksien heikkeneminen, osaajien ja investointien väheneminen • Kansainvälisyyden ja kotoutumisen epäonnistuminen: Politisoitunut ilmapiiri, polarisoituneet asuinalueet, kotouttamisen epäonnistuminen, kansainvälisten opiskelijoiden menetetty potentiaali • Yhteisöllisyyden ja osallisuuden mureneminen: Kolmannen sektorin ja vapaaehtoistoiminnan unohtaminen, kulttuurin ja liikunnan arvon väheksyminen, osallistumisen väheneminen • Epäonnistunut kaavoitus ja keskustan elinvoiman hiipuminen: Matkailun ehdoilla muokattu keskusta ei palvele asukkaita eikä tue kestäväää kehitystä tai elinkeinoelämää • Ilmastomuutoksen vaikutukset ja identiteetin menetys: Lumivarmuuden heikkeneminen, talvisen imagon katoaminen, matkailun vetovoiman lasku • Elinvoiman rapautuminen ja suunnan kadottaminen: Rovaniemi jää jälkeen muista pohjoisen kaupungeista, kaupunki ei houkuttele matkailijoita, yrityksiä tai uusia asukkaita.	• Kehittämiskyvykykyys koetuksella: Ulkoiset kriisit ohjaavat kaupungin kehitystä, omaehtoisuus ja ennakointi heikkenevät • Poukkoileva päätöksenteko: Strategisten linjausten jatkuva kumoaminen heikentää johdonmukaista kehittämistä • Kansalaisten kyllästyminen tempoiluun: Nousee tarve pitkäjänteiselle suunnalle ja yhteisölliselle toimintakulttuurille • Talouden rakenteiden äkilliset muutokset: Maailmanlaajuiset kriisit heijastuvat voimakkaasti paikalliseen elinkeinoelämään • Matkailun sykliisyys: Vahva kasvu ja yhtä nopeat romahdukset tekevät alasta epävarman • Ilmastomuutoksen kaksijakoinen vaikutus: Heikentää luontoa ja matkailua, mutta avaa mahdollisuuksia vihreälle energialle ja kiertotaloudelle • Asuntomarkkinoiden epävakaus: Lyhyt vuokrauksen sääntelyn poukkoilu estää uuden vuokra-asuntotarjonnan syntymistä • Muuttoliikkeen kaksisuuntaisuus: Nuoria muuttaa pois, mutta hyvin toimeentulevia perheitä saapuu erityisesti Keski- ja Etelä-Euroopasta • Yhteisön sisäinen vastakkainasettelu: Matkailun laajeneminen jakaa näkemyksiä ja heikentää kaupungin mainetta • Uudet kasvualat ja mahdollisuudet: Droonilogistiikka ja viileään ilmastoon perustuvat urheilun kesälajiharjoittelumahdollisuudet • Yhteyksien vahvistuminen: Junayhteys Kiirunan kautta Narvikiin parantaa yhteyksiä arktiseen Eurooppaan • Tulevaisuus riippuu sopeutumiskyvystä: Rovaniemen elinvoima rakentuu kyvystä hallita epävarmuuksia ja hyödyntää avautuvia mahdollisuuksia

Rovaniemi 2040 – Kestävän elinvoiman arktinen pääkaupunki

Vuonna 2040 Rovaniemi on kestävän kasvun ja elinvoiman arktinen keskus, jossa elinkeinorakenne on monipuolistunut ja korkeakoulutuksen rooli vahvistunut. LUC-konsernin, toisen asteen oppilaitosten ja yritysten yhteistyö TKI-toiminnassa on tuottanut uusia innovaatioita etenkin matkailun, uusiutuvan energian ja datatalouden aloilla. Jalostusaste on kasvanut, ja arktinen osaaminen on tehnyt kaupungista kansainvälisesti tunnetun liiketoiminta- ja tutkimusympäristön. Lisäksi Nato-investoinnit ja puolustusvoimien kasvava läsnäolo ovat synnyttäneet uusia liiketoimintamahdollisuuksia erityisesti turvallisuus- ja teknologiasektorilla, vahvistaen Rovaniemen asemaa strategisesti merkittävänä solmukohtana.

Yritysmuotoinen ilmapiiri ja ketterä toimintaympäristö tukevat elinvoimaa. Kaupunki käy systemaattista yritysten kanssa ja vuoropuheluun on selkeät foorumit, rakenteet ja resurssit. Verkostomainen toimintamalli mahdollistaa ennakoivan ja joustavan reagoinnin yritysten tarpeisiin, kuten osaajapulaan, kansainvälisten osaajien asettautumiseen sekä kasvutavoitteiden tukemiseen. Kaupunki on tehnyt selkeitä valintoja tulevaisuuden kasvualoiksi ja toteuttaa aktiivisia toimenpiteitä niiden kehittämiseksi.

Hallittu väestönkasvu, kohtuuhintainen ja laadukas asuminen sekä vastuullinen kaupunkikehitys ovat mahdollistaneet vetovoimaisen ja viihtyisän asuinympäristön. Markkinaehtoinen rakentaminen on helpottanut asuntopulaa ja mahdollistanut työperäisen maahanmuuton. Rovaniemi on kääntänyt maan sisäisen muuttoliikkeen suunnan ja houkuttelee monimuotoista työvoimaa myös muualta Euroopasta.

Matkailun kasvu on ympärivuotista ja kestävää, ja kaupungin vahva ohjaus varmistaa luonnon ja paikallisyhteisön kantokyvyn. Kulttuurimatkailu sekä luonto- ja liikuntapalvelut tukevat kaupungin veto- ja pitovoimaa, palvellen sekä asukkaita että matkailijoita. Rovaniemen matkailubrändi yhdistää arktisuuden ja pehmeät arvot – kuten kulttuurin, luonnon ja luovuuden.

Kaavoitus perustuu kestävyteen ja tukee aktiivisesti elinkeinotoiminnan kehittämistä. Perheystävälliset palvelut houkuttelevat uusia asukkaita, ja koulutuksen kokonaisuus on vahva: korkeakoulutuksen rinnalla myös ammatillinen koulutus tuottaa osaajia elinkeinoelämän tarpeisiin täsmäkoulutusten ja työelämäyhteistyön kautta.

Paikallinen päätöksenteko on pitkäjänteistä ja johdonmukaista, mikä on vahvistanut asukkaiden luottamusta kaupungin kehitykseen ja mahdollistanut pitkäkestoisten strategisten linjausten toteutumisen. Kehityksen sosiaalinen hyväksyntä on varmistettu avoimella vuoropuhelulla.

Rovaniemi hyödyntää logistiikkaetujaan ja kansainvälistä näkyvyyttään strategisesti, ja kaupungin myönteiset kehitystoimet tuodaan aktiivisesti esiin – esimerkiksi junayhteys Ruotsiin on toteutettu. Rovaniemi on rohkea ja aktiivinen toimija, joka tasapainottaa kestävyys- ja kasvun, tehden siitä houkuttelevan paikan elää, työskennellä ja vierailla.

Havaittuja kehityssuuntia, jotka tukevat toivottua tulevaisuuskuvaa

Ulkoisen toimintaympäristön kehitys: Naton laajeneminen ja Suomen roolin muutos luovat turvallisuussektorin liiketoimintamahdollisuuksia. Teknologiset muutokset (datatalous, tekoäly, kyberturvallisuus) avaavat uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja vaativat uutta osaamista. Rovaniemellä on mahdollisuus nousta kestävä matkailun edelläkävijäksi.

Kaupungin veto- ja pitovoima sekä kansainvälisyys: Rovaniemi on kasvattanut vetovoimaansa selkeästi: väestönkasvu on ollut vahvempaa kuin saman kokoluokan kunnissa, ja erityisesti 15–34-vuotiaissa on nähty muuttovoittoja. Kaupunki houkuttelee uusia asukkaita laadukkailla palveluilla, luontoympäristöllä ja hyvällä maineella. Myös tulotaso on nousussa – mediaanitulot ovat korkealla verrokkikuntiin nähden. Kasvava maahanmuutto, kansainväliset opiskelijat ja vahva brändi tukevat kansainvälisyyttä ja kaupungin vetovoimaa niin asumisen kuin työelämän näkökulmasta.

Yritystoiminta, elinkeinorakenne ja kärkialat: Rovaniemen elinkeinorakenne on monipuolistumassa. Avoimen sektorin työpaikkamuutos on ollut kasvava vuosien 2021–2023 aikana, ja yrityksiä perustettiin ennätysmäärä vuonna 2023. Yritysperstusta asukasta kohden on vahva ja selkeästi oman kokoluokan kuntien tasoa korkeampi. Rovaniemellä tilastojen perusteella vahvasti 2020-luvulla kasvaneita aloja ja yrityksiä löytyy erityisesti seuraavilta aloilta: matkailua tukevat palvelut ja luovat alat, teollisuus ja kaivosala (teknologia ja kaivosalaa tukeva asiantuntijaosaaminen; sähköinen liikkuminen), ICT- ja ohjelmistoala, kiertotalous, ruoka ja erikoistunut rakennustoiminta. Matkailu toimii veturina myös muulle yritystoiminnalle, ja matkailua tulee kehittää ympärivuotiseksi.

Työvoima, osaaminen ja koulutus: Rovaniemellä työllisten nettomuutto on ollut positiivista ja taloudellinen huoltosuhde on suhteellisen vahva. Koulutustasoindeksi on kehittynyt myönteisesti ja korkeasti koulutettujen määrä kasvaa. Ekosysteemyhteistyö kaupungin, korkeakoulujen ja yritysten välillä vahvistuu. Osaaja-allianssi toimii mallina, jossa koulutuksen tarjonta ja alueen tarpeet linkitetään tiiviisti yhteen, edistäen osaajien työllistymistä alueelle ja tukien kasvualojen työvoimatarpeita.

Logistiikka: Rovaniemellä on mahdollisuus toimia pohjoisen logistiikkakeskuksena, joka vastaa elinkeinoelämän tarpeisiin. Nyt jo hyvä saavutettavuus lento-, raide- ja tieyhteyksin.

Kaupunkikehitys ja asuminen: Rovaniemen hallittu väestönkasvu ja aktiivinen asuntotuotanto ovat luoneet edellytykset vetovoimaiselle elinympäristölle. Vuonna 2023 valmistuneiden asuntojen määrä oli korkea, ja sisäinen muuttoliike on vilkasta – valtakunnan kärkitasoa. Vanhojen osakeasuntojen neliöhinnat ovat suhteellisen korkeat ja samankokoisten kuntien keskimääräistä arvoa korkeammat. Perheystävälliset palvelut ja monipuolinen koulutustarjonta houkuttelevat uusia asukkaita.

Kaupungin toiminta ja kehittämiskyvykkyys: Rovaniemellä on suhteellisen vahva ja vahvistunut kuntatalous. Talouslukuindeksi on positiivinen ja Manner-Suomen kuntien keskiarvoa sekä samankokoisten kuntien keskimääräistä arvoa korkeampi. Kehityskohteena oleva yritysmyönteinen ilmapiiri rakentuu selkeistä palvelupoluista ja kaupungin aktiivisesta roolista investointien edistäjänä. Koordinoitu vuoropuhelu yritysten kanssa mahdollistaa nopean reagoinnin yritysten tarpeisiin.

Rovaniemi 2040 – Hallitsemattoman kehityksen varjot

Vuonna 2040 Rovaniemi on ajautunut massaturismin kaupungiksi, jossa hallitsematon kasvu on kuluttanut luonnonvaroja ja näivettänyt kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä. Matkailun nopea laajentuminen ilman selkeää ohjausta on lisännyt vastuuttomien toimijoiden määrää, rapauttanut kaupungin luontobrändin ja irrottanut sen omasta tarinastaan.

Kaivostoiminnan riskit ovat realisoituneet, ja kasvavat matkailijavirrat ovat kuormittaneet infraa. Rautatieasemaa ei ole kehitetty, lentoasema on jäänyt ahtaaksi ja tiestöä on laiminlyöty. Myös taksien ylihinnointelu ja huijaukset ovat heikentäneet turvallisuuden tunnetta.

Maailmanpoliittinen epävarmuus, kiristyneet tullit ja hybridiuhat ovat horjuttaneet kaupungin taloutta ja turvallisuutta. Kansainväliset yritykset ovat vetäytyneet, Nato-joukkojen sijoittaminen on aiheuttanut levottomuutta, ja terrorismiuhat ovat heikentäneet kaupungin mainetta.

Matkailun ylikorostuminen on johtanut Venetsian kaltaiseen kohtaloon: Rovaniemi on jäänyt yhden elinkeinon varaan ja osoittautunut haavoittuvaiseksi globaalien kriisien edessä. Muiden toimialojen kehittäminen on jäänyt, ja osaajapula on vähentänyt investointeja. Koulutuksen, vetovoiman ja työelämäyhteyksien heikkeneminen kertoo, että työvoimasta ei ole pidetty huolta.

Rovaniemen maine on muuttunut negatiiviseksi ja jopa vihamieliseksi tulijoita kohtaan. Kansainvälisyys on politisoitunut ja jakanut asenteita. Kotoutumisen tukitoimet ovat epäonnistuneet, ja on syntynyt polarisoituneita asuinalueita, joissa turvattomuuden tunne ja syrjäytyminen lisääntyvät. Kansainvälisten opiskelijoiden potentiaalia ei ole osattu hyödyntää, ja kaupungista ei ole onnistuttu tekemään vetovoimaista opiskelupaikkaa – ei opintojen ajaksi eikä sen jälkeiseen elämään. Tämä on osaltaan vaikuttanut siihen, että korkeakoulutusverkosto on joutunut supistumaan nuorten määrän romahtaessa.

Rovaniemi ei enää tunnu kuuluvan asukkailleen. Kolmas sektori ja vapaaehtoistoiminta on jäänyt huomiotta, eikä kulttuurin ja liikunnan merkitystä ole nähty arjen pitovoimatekijöinä. Yhteisöllisyys on murentunut ja osallistuminen vähentynyt.

Kaavoitus ei tue kestäväää kehitystä eikä elinkeinotoimintaa. Keskustasta on tullut matkailun ehdoilla muokattu alue, jota paikalliset karttavat. Lumivarmuuden heikkeneminen on vienyt kaupungilta sen talvisen identiteetin ja samalla matkailun vetovoiman.

Kaiken tämän seurauksena **Rovaniemi on jäänyt jälkeen muista pohjoisen kaupungeista.** Hallitsematon kehitys on tehnyt Rovaniemestä varoittavan esimerkin siitä, kuinka tasapainon, osallisuuden ja ennakkoinnin puute voi johtaa elinvoiman rapautumiseen.

Havaittuja kehityssuuntia, jotka vahvistavat ei toivottua tulevaisuuskuvaa

Ulkoisen toimintaympäristön kehitys: Maailmanpoliittinen epävarmuus ja turvallisuusuhat luovat painetta Rovaniemen kehitykselle ja saattavat heikentää yleistä turvallisuuden tunnetta sekä investointihalukkuutta.

Kaupungin veto- ja pitovoima sekä kansainvälisyys: Ulkomaalaistaustaisten osuus on suhteellisen matala, ja selkeästi samankokoisten kuntien keskimääräistä osuutta matalampi. Kaupungin kasvu on ollut nopeaa ja tuonut vastakkainasettelua. Kuitenkin opiskelijoiden ja nuorten aikuisten poismuutto heikentää kaupungin elinvoimaa.

Yritystoiminta, elinkeinorakenne ja kärkialat: Kapeahko elinkeinorakenne ja Rovaniemellä on suhteellisen vähän TKI-intensiivisiä yrityksiä. Rovaniemellä on suhteellisesti alhainen yritystiheys (yritysten määrä väkilukuun verrattuna). Lisäksi Rovaniemen työpaikkaomavaraisuusaste suhteellisen alhainen. Matkailu on tärkein ja tunnetuin elinkeino. Liiallinen riippuvuus matkailusta voi tehdä kaupungista haavoittuvan.

Työvoima, osaaminen ja koulutus: Rovaniemellä työvoiman saatavuudessa ja kohtaannossa on haasteita. Työllisyysaste 35-44 -vuotiaiden ikäryhmässä on heikentynyt. Ulkomaalaistaustaisten osuus on suhteellisen matala, ja selkeästi samankokoisten kuntien keskimääräistä osuutta matalampi. Kansainvälisessä rekrytoinnissa onkin haasteita, eikä ole pystytty houkuttelemaan niin paljon ulkomaista työvoimaa kuin voisi. Lisäksi kaupungista puuttuu tekniikan yliopistokoulutus, mikä vaikeuttaa rekrytointeja tietyillä sektoreilla. Tämä heikentää alueen osaamispohjaa.

Logistiikka: Lentoliikenteen kehittymisen epävarmuus.

Kaupunkikehitys ja asuminen: Asumisen ja elämisen hinta Rovaniemellä uhkaavat muodostaa merkittävän haasteen. Vanhojen osakeasuntojen neliöhinnat ovat suhteellisen korkeat ja samankokoisten kuntien keskimääräistä arvoa korkeammat. Matkailun kasvu on aiheuttanut paikallisille asukkaille kustannuspaineita, erityisesti asuntotilanteen epätasapainon ja hintojen nousun kautta. Lyhytaikainen vuokraustoiminta, kuten Airbnb, on lisännyt asuntopulaa ja vaikeuttanut kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta pysyville asukkaille.

Kaupungin toiminta ja kehittämiskyvykkyys: Rovaniemen kaupungin yritysmyönteisyys ja siitä syntyvä mielikuva ovat heikolla tasolla. Päätöksenteossa ei ole ollut riittävää rohkeutta tai kokeilukulttuuria (ml. ennakoiva ote kaavoituksessa elinkeinoalueille). Lisäksi keskusteluissa nousee esiin polarisoituneet näkemykset siitä, mitä kaupungin tulevaisuudelta halutaan. Strategista kehittämistä estää se, ettei ole pystytty valitsemaan selkeitä kehittämisen painopistealueita.

Rovaniemi 2040 – Myrskyjen armoilla vai uuden suunnan löytäjänä?

Kehittämiskyvykkyys – kyky tarttua mahdollisuuksiin, murtaa polkuriippuvuuksia ja mukautua muuttuvaan toimintaympäristöön – on elintärkeää kaupunkien menestykselle. Rovaniemellä tämä kyky on joutunut koetukselle 2040-luvulle tultaessa uusien odottamattomien toimintaympäristön muutosten takia. Kaupunki ei ole enää oman onnensa seppä, vaan ulkoiset tapahtumat ja globaalit kriisit ovat muovanneet sen suuntaa arvaamattomilla tavoilla. **Rovaniemi on joutunut yllättävien virtausten vietäväksi – välillä kaupunki on noussut nopeasti uusille kehityspoluille, välillä se on syöksynyt hallitsemattomaan laskuun.** Ilman yhteistä tahtotilaa ja toimintakykyä se on kuin kaarnalaiva myrskyävällä merellä, ajelehtien ilman varmaa suuntaa. Päätöksenteon poukkoilevuus on vaikeuttanut kaupungin kehittämistä, sillä uusilla päätöksillä jatkuvasti kumotaan aiempia strategisia linjauksia. Kansalaiset ovat väsyneet jatkuvaan tempoiluun, ja on syntynyt tarve pitkäjänteisemmälle kehityskaarelle ja yhteenpuhaltamisen hengelle.

Maailmanlaajuiset kriisit ovat muuttaneet kaupungin talouden rakenteita äkillisesti. Matkailuala on elänyt voimakkaita syklejä – kasvu on välillä ollut räjähdysmäistä, mutta yhtä nopeasti se on myös romahtanut kriisien ja epävarmuuksien myötä. Ilmastokatastrofit ovat vaikuttaneet arvaamattomasti, heikentäen luonnonvarojen tilaa ja matkailun edellytyksiä, mutta samalla avaten mahdollisuuksia vihreän energian ja kiertotalouden kehitykselle.

Lyhyt vuokraukseen liittyvä lainsäädäntö on muuttunut toistuvasti, mikä on aiheuttanut epävarmuutta rakennus- ja sijoitusmarkkinoilla ja estänyt vuokra-asuntotarjonnan kasvua. Pitkään jatkunut asuntopula on ajanut nuoria pois, mutta toisaalta kaupungin maaseutumaisille alueille on alkanut muuttaa hyväosaisia perheitä, erityisesti Keski- ja Etelä-Euroopasta, etätyön ja luonnonläheisen elämän houkuttelemisena.

Paikallisyhteisön vastakkainasettelu on kasvanut, kun matkailun laajentumista vastustavat liikkeet ovat kärjistäneet keskustelua ja aiheuttaneet mainehaittaa.

Yllättävät uudet kasvualat, kuten droonilogistiikka, ovat nousseet Rovaniemen uusiksi tukijaloiksi. Lisäksi **viileän kesäilmaston hyödyntäminen** on tuonut uusia mahdollisuuksia urheilun saralla – Rovaniemi on profiloitunut ympärivuotiseksi harjoitteluympäristöksi mm. jalkapallon, golfin ja tenniksen lajeissa. Junayhteyden rakentaminen Kiirunan kautta Narvikiin on vahvistanut kaupungin yhteyksiä arktiseen Eurooppaan.

Rovaniemen tulevaisuus riippuu sen kyvystä hallita jatkuvia epävarmuuksia, tarttua avautuviin mahdollisuuksiin ja löytää ratkaisuja muuttuvaan maailmaan.

Havaittuja kehityssuuntia, jotka tukevat yllättävää ja odottamatonta tulevaisuuskuvaa

Ulkoisen toimintaympäristön kehitys: Globaalin ja geopoliittisen epävarmuuden lisääntyminen, joka voi muuttaa nopeastikin toimintaympäristön ehtoja. Ilmastonmuutoksen vaikutukset esimerkiksi lumivarmuuteen voivat heikentää matkailun edellytyksiä, mutta samaan aikaan vihreän energian ja kiertotalouden kehitys voi avata Rovaniemelle uusia liiketoimintamahdollisuuksia

Kaupungin veto- ja pitovoima sekä kansainvälisyys: Nuorten poismuutto huolettaa. Kaupunki ei tällä hetkellä onnistu tarjoamaan riittävästi sitoutumista tukevia edellytyksiä, kuten uramahdollisuuksia tai kohtuuhintaista asumista. Asuntomarkkinoiden tilanne heikentää paitsi paikallisten asukkaiden elämisen mahdollisuuksia myös potentiaalisten uusien tulijoiden kiinnostusta.

Yritystoiminta, elinkeinorakenne ja kärkialat: Matkailu on edelleen keskeinen elinkeino Rovaniemelle ja koko Lapille, mutta siihen liittyy riippuvuuden riskejä. Uusien elinkeinojen syntyminen ja uusien mahdollisuuksien hahmottaminen osoittavat, että kaupungilla on potentiaalia taloudelliseen uusiutumiseen

Työvoima, osaaminen ja koulutus: Huoli siitä, että opiskelijat eivät jää Rovaniemelle valmistumisensa jälkeen, koska alueelta ei löydy tarpeeksi heidän osaamistaan vastaavia työpaikkoja. Teknillisen korkeakoulutuksen puute hankaloittaa sekä työelämään kiinnittymistä että osaavan työvoiman saatavuutta teknologiapainotteisille aloille, mikä voi muodostua pullonkaulaksi tulevaisuudessa.

Logistiikka: Lentoliikenteen kehitykseen liittyvä epävarmuus voi heijastua merkittävästi niin matkailuun kuin yritystoimintaan. Mikäli lento- ja muut liikenneyhteydet eivät kehity matkailijavirtojen ja liiketoiminnan tarpeiden mukana, saavutettavuuden heikkeneminen voi vaikuttaa laajemmin koko alueen elinvoimaan.

Kaupunkikehitys ja asuminen: Kohtuuhintaisen asumisen puute. Asumisen kalleus ja asuntotilanteen epätasapaino ovat osin seurausta matkailun kasvusta ja lyhytaikaisesta vuokraustoiminnasta. Tämä aiheuttaa paitsi kustannuspaineita asukkaille, myös laajempia kestävyys haasteita kaupunkirakenteessa.

Kaupungin toiminta ja kehittämiskyvykkyys: Päätöksenteon rohkeuden ja kokeilukulttuurin puute, erityisesti kaavoituksen osalta. Lisäksi näkemykset kaupungin tulevaisuudesta ovat polarisoituneita: yhteisen suunnan puute vaikeuttaa selkeiden tavoitteiden asettamista ja tarvittavien toimenpiteiden toimeenpanoa esimerkiksi elinkeinoalueiden kehittämisessä.

4. Evästyksset Rovaniemen kasvuohjelman valmisteluun ja elinvoimapolitiikkaan

Elinvoimapolitiikan tavoitteet Rovaniemelle

Seuraaville dioille on koottu ja kerätyn aineiston perusteella keskeiset evästyksiset Rovaniemen elinvoimapolitiikan tavoitteisiin. Tavoitteet on jaoteltu elinvoimapolitiikan kolmen näkökulman mukaisesti.

- 1. Yleinen elinvoimapolitiikka – Perustoimintaympäristön vahvistaminen.** Rovaniemen tulevaisuuden kasvun kannalta on tärkeää monipuolistaa Rovaniemen elinkeinorakennetta ja vahvistaa pitovoimaa. Kilpailukyvyyn perusta nojaa kaupungin yritysmyönteisyyteen ja strategiseen ja ennakoivaan maankäyttöön, mikä tukee sekä nykyisten Rovaniemellä toimivien yritysten että uusien sijoittuvien ja kasvavien yritysten kehittymistä. Lisäksi edellytyksenä ovat panostukset Rovaniemen veto- ja erityisesti pitovoimatekijöiden systemaattiseen vahvistamiseen osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi.
- 2. Erikoistunut ja kohdennettu elinvoimapolitiikka – Kilpailukykyä tukevat painopistealat.** Elinvoiman vahvistaminen edellyttää yleisten toimintaedellytyksistä huolehtimisen lisäksi niukkojen resurssien tehokasta kohdentamista ja selkeitä kärkialoja ja profiloitumista, mikä auttaa myös investointien ja osaajien houkuttelussa. Rovaniemen tuleva kasvu rakentuu strategisesti valittujen kärkialojen ympärille – arktisen osaamisen sateenvarjon alla matkailun ja hyvinvoinnin, luovan talouden ja teknologian sekä teollisuuden pitkäjänteiseen vahvistamiseen.
- 3. Kokeileva elinvoimapolitiikka – Uudet toimintamallit ja kokeilut.** Nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä Rovaniemen on vahvistettava ketterää kokeilukulttuuria, joka mahdollistaa nopean reagoinnin uusiin mahdollisuuksiin ja luo edelläkävijyyttä Rovaniemen kestäväen kasvun rakentamisessa. Kaupunki toimii mahdollistajana, alustana ja yhteistyökumppanina elinkeinoelämälle, koulutussektorille ja yhteisöille.

Seuraavalla dialla on avattu keskeiset tavoitteet sekä tunnistetut elinvoimapolitiikan kärjet ja toimenpiteet elinvoiman vahvistamiseksi.

Elinvoimapolitiikan tavoitteet Rovaniemelle

YLEINEN ELINVOIMAPOLITIikka – Perustoimintaympäristön vahvistaminen

1. Vahvistetaan yritysmuönteisyyttä ja laajaa elinvoimapolitiikkaa: Elinkeinorakenteen monipuolistaminen, yrittäjyyden ja kasvun tukeminen.
2. Veto- ja erityisesti pitovoimatekijöihin panostaminen: Rovaniemi houkuttelevana kotikaupunkina kansainvälisille osaajille ja opiskelijoille.
3. Startup-toiminnan pitkäjänteinen vahvistaminen: Hankeperusteisesta toiminnasta pysyvään yhteistyö- ja tukirakenteeseen.

ERIKOISTUNUT JA KOHDENNETTU ELINVOIMAPOLITIikka – Kilpailukykyä tukevat painopistealat

1. Resurssien kohdentaminen kärkialojen pitkäjänteiseen kehittämiseen.
2. Systemaattinen TKI-yhteistyön vahvistaminen sekä työelämäyhteyksien, osaajapolkujen ja osaamistarpeiden ennakkoinnin kehittäminen painopistealoilla.
3. Sijoittautumisen palvelumallin rakentaminen investointien kohdennettuun houkutteluun.

KOKEILEVA ELINVOIMAPOLITIikka – Uudet toimintamallit ja kokeilut

1. Kokeilevan kehittämisen toimintamalli: ketterä reagointi uusiin nouseviin aloihin ja mahdollisuuksiin.
2. Aktiivinen osallistuminen kansallisiin ja eurooppalaisiin verkostoihin.

Rovaniemen elinvoimapolitiikan kärjet

ARKTINEN PÄÄKAUPUNKI. Rovaniemellä on arktisuuteen liittyvää vahvaa osaamista, TKI-toimintaa sekä monipuolistuvaa yrittäjyyttä, mikä toimii sateenvarjona ja brändinä Rovaniemen elinkeino- ja elinvoimapolitiikalle. "Arktinen pääkaupunki" luo Rovaniemelle selkeän kansainvälisen identiteetin, joka erottaa sen muista – myös pohjoisen keskuksista. Arktinen asema vahvistaa matkailun, tutkimuksen, investointien ja korkeakoulutuksen houkuttelevuutta.

Kestävä ympärivuotinen matkailu ja hyvinvointi

Kestävä matkailu tukeutuu vahvasti **hyvinvointi-, liikunta- sekä kulttuuri- ja luovien alojen tarjontaan**. Rovaniemi tarjoaa ainutlaatuisen yhdistelmän matkailua, hyvinvointia ja luovia aloja arktisessa ympäristössä. Matkailun kasvu on ollut vahvaa, ja yritysperustanta matkailualalla on erittäin aktiivista. Hyvinvointipalvelut (kattaen, terveys- ja sosiaalipalvelut ja liikunta-alan) ja siihen liittyvä yrittäjyys ovat vahvistuneet Rovaniemellä. Kulttuuri- ja luovat alat tukevat kestävää matkailua: taide-, viihde- ja virkistystoiminnan alat ovat kasvaneet. Rovaniemellä on kattava koulutuksen ja tutkimuksen ekosysteemi tukemassa kehitystä, kuten matkailualan koulutusta ja tutkimusta sekä vahvaa hyvinvointiteknologiaan ja liikunta-alaan sekä luovien alojen ja muotoilun osaamista. Arktinen luonto ja kulttuuri luovat vahvan brändillisen perustan kehittää matkailua ja hyvinvointipalveluita ympärivuotiseksi vetovoimatekijäksi.

Digitaalisuus ja dataekosysteemit

Rovaniemen teknologia- ja ICT-sektori on ollut viime vuosina kasvussa. **Digialan** osaamisen vahvistamiselle on huomattava tarve Rovaniemellä, ja **osaaminen ja osaajatarve muodostavat selkeän pullonkaulan kasvuille ja myös yritysten tuottavuuden kehitykselle**. Lisäksi Rovaniemeä kohtaan on kasvavaa kiinnostusta datakeskusliiketoiminnan näkökulmasta. Ohjelmisto- ja konsultointialan liikevaihto ja henkilöstö on kasvanut ja ICT-alan yritysperustanta on kasvanut merkittävästi. Rovaniemellä on alan koulutusta ohjelmoinnin, tietojärjestelmien aloille sekä soveltavaa tutkimusta esim. hyvinvointialan ja digitaalisen liiketoiminnan alalla. Erityisesti ammatillisen koulutuksen merkitys digialan ja esimerkiksi datakeskusliiketoiminnan kehitykselle on Rovaniemellä merkittävä. Sen rinnalle on tärkeää vahvistaa ja tukea korkean osaamisen työpaikkojen ja yritysten korkean lisäarvon liiketoiminnan syntyä.

Teollisuus: Kestävä kaivostoiminta ja logistiikka, arktinen turvallisuus

Teollisuus on Rovaniemelle merkittävä toimiala työllistävyyden ja liikevaihdon näkökulmasta sekä TKI-toiminnan ja IPR-aktiivisuuden näkökulmasta. Rovaniemellä on **kestävään kaivostoimintaan** liittyvää teollisuutta sekä tekniseen testaukseen ja analysointiin liittyviä asiantuntijapalveluja. Kaivannaistoiminnan ja sitä palvelevien alojen työpaikkamäärä ja IPR-aktiivisuus on kasvanut. Myös logistiikka-ala on myös kehittynyt Rovaniemellä merkittävästi ja kuljetus- ja varastointialan yritysperustanta on vahvistunut. Rovaniemi toimii logistisena keskuksena Lapin kaivostoiminnalle. Pohjoinen sijainti tekee Rovaniemestä logistisesti ja teollisesti tärkeän solmukohdan koko arktiselle alueelle, mikä tukee teollisuuden kasvua ja Lapin kilpailukykyä. Naton myötä Rovaniemen strateginen asema vahvistuu, mikä tukee myös **turvallisuus- ja puolustussektorin** ja siihen liittyvä osaamisen vahvistumista. Lisäksi rakentaminen ja palvelut hyötyvät matkailu- ja turvallisuussektorin investoinneista. Rovaniemellä on näin ollen merkittäviä mahdollisuuksia monipuolistaa teollista perustaa ja kestävään kaivostoimintaan, logistiikkaan ja turvallisuuteen liittyvää elinkeinotoimintaa.

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

YLEINEN ELINVOIMAPOLITIikka – Perustoimintaympäristön vahvistaminen

1. Vahvistetaan yritysmyönteisyyttä ja laajaa elinvoimapolitiikkaa: Elinkeinorakenteen monipuolistaminen, yrittäjyyden ja kasvun tukeminen.

- Vahvistetaan yritysmyönteisyyttä kaupungin strategiaan, arvoihin ja palvelukulttuuriin sisältyvänä peruseriaatteena.
- Selkeytetään roolit ja palveluketjut elinvoimapalveluiden näkökulmasta. Sujuvoitetaan kaavoitus-, lupa- ja yritysneuvontaprosesseja yhden luukun mallin mukaisesti yrityksille ja investoijille.
- Käydään aktiivista vuoropuhelua elinkeinoelämän kanssa. Kaupungin ja elinkeinoelämän foorumi, joka kokoontuu säännöllisesti ja kokoaa yhteen yrittäjien tarpeet, kehitysideat ja palautteen.

2. Veto- ja erityisesti pitovoimatekijöihin panostaminen: Rovaniemi houkuttelevana kotikaupunkina kansainvälisille osaajille ja opiskelijoille.

- Vahvistetaan asettautumisen palvelumallia uusille osaajille ja opiskelijoille International House Rovaniemen kautta: kokonaisratkaisut asumisesta koulutukseen ja työllistymiseen. Kansainvälisen rekrytoinnin ja osaajien integraation palveluiden ja rakenteiden vahvistaminen.
- Markkinoidaan Rovaniemeä työ- ja asuinkaupunkina, ei vain matkailukohteena. Hyödynnetään viestinnässä pehmeitä vetovoimatekijöitä ja Rovaniemen vahvuuksia, kuten luonnonläheisyys, kulttuuri, liikunta- ja hyvinvointipalvelut.
- Hyödynnetään arktisen opiskelijakaupungin brändiä kansainvälisten koulutusohjelmien vahvistamisessa ja opiskelijoiden houkuttelussa. Nostetaan onnistuneita opiskelijarekrytointeja ja yritysysteistyön malleja esiin, luoden positiivisia esimerkkejä.

3. Startup-toiminnan pitkäjänteinen vahvistaminen: Hankeperusteisesta toiminnasta pysyvään yhteistyö- ja tukirakenteeseen.

- Vakiinnutetaan startup- ja kasvuyritysten* tukirakenteita, kuten jatkuva sparraus-, mentorointi- ja verkostoitumispalvelu Business Rovaniemen ja oppilaitosten yhteistyönä. Oppilaitoksissa vahvempi yrittäjyyteen kannustaminen läpileikkaavasti opinnoissa. Vahvistetaan startup-polkua ideasta kasvuun: ideavaihe, kiihdytys, kasvu ja omistajanvaihdojen tuki (Re-startup-toiminta).
- Hyödynnetään tyhjiä toimitiloja ja korkeakoulujen tiloja kevyen yrittäjyyden ja alkavien yritysten käyttöön.

*Business Finlandin mukainen määritelmä startupista: Startupit ovat nuoria (pääsääntöisesti alle 5 vuotta toimineita), nopeaan kansainväliseen kasvuun tähtääviä ja liiketoiminnan skaalaamiseen pyrkiviä pieniä tai keskisuuria yrityksiä.

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

ERIKOISTUNUT JA KOHDENNETTU ELINVOIMAPOLITIikka – Kilpailukykyä tukevat painopistealat

1. Resurssien kohdentaminen kärkialojen pitkäjänteiseen kehittämiseen

- Määritetään selkeät kärkialat tukemaan strategista elinvoimapolitiikkaa. Rovaniemen Arktinen pääkaupunki -brändi toimii vahvana sateenvarjona elinkeinopolitiikalle ja laajalle elinvoimapolitiikalle. Valmistellaan kaupungin omat ja yhteistyörakenteet kärkialojen kehittämiseksi myös muiden kuin nykyisin Rovaniemen ekosysteemisopimuksessa määriteltujen kärkialojen eli matkailun ja hyvinvoinnin vahvistamiseksi.
- Kootaan säännöllisesti elinvoima- ja investointidataa päätöksenteon tueksi (esimerkiksi vuosittainen tilannekuva, jota käytetään kärkialojen kehittämiseen ja päättäjien informoimiseen).
- Vahvistetaan Rovaniemen aktiivista osallistumista kärkialoilla kansallisiin ja kansainvälisiin verkostoihin, jotka tukevat arktisen erityisosaamisen ja elinvoimaprofiilin rakentamista ja vahvistavat kansainvälistä osaamista.

2. Systemaattinen TKI-yhteistyön vahvistaminen sekä työelämäyhteyksien, osaajapolkujen ja osaamistarpeiden ennakkoinnin kehittäminen painopistealoilla

- Suunnataan TKI-toimintaa lähemmäs elinkeinoelämää. Vahvistetaan välittäjätoimintaa korkeakoulujen, oppilaitosten ja tutkimustoimijoiden sekä yritysten ja kaupungin välillä siten, että tutkimus- ja kehittämishankkeet ja osaajat ja osaamistarpeet kohtaavat vahvemmin yritysten tarpeet.
- Vahvistetaan opiskelijoiden tietoisuutta rovaniemeläisestä työelämästä ja työnantajista: Tiivis yhteistyö elinkeinoelämän ja oppilaitosten välillä (mm. harjoittelupaikat, opinnäytetyöt ja työelämäprojektit).

3. Sijoittautumisen palvelumallin rakentaminen investointien kohdennettuun houkutteluun

- Vahvistetaan ennakkointia ja elinvoimanäkökulmaa strategisessa yleiskaavassa tukemaan kärkialojen kehittämistä ja kestäväää kasvua. Tunnistetaan ja profiloidaan investointikohteet mm. matkailu- ja palveluinvestoinnit, teollisuusalueet, uusien teknologioiden (kuten vetyinvestointien) mahdollisuudet.
- Resursoidaan "Invest in Rovaniemi" –palvelupisteen toimintamalliin, jonka ajatuksena on koota yrityksen sijoittumisen ja investointien tukipalvelut yhteen paikkaan. Sovitaan selkeät roolit ja vastuut, jotta palvelut löytyvät sijoittautumisen ja investointien tueksi. Laaditaan kohderyhmälähtöiset esittelymateriaalit. Kartoitetaan aktiivisesti potentiaalisia toimijoita kansallisilla ja kansainvälisillä foorumeilla. Rakennetaan investoijapolku: alkukartoitus → sijoittumispalvelut → asettautumisen tuki (mm. osaajapalvelut, perheiden tuki International House Rovaniemen kautta).

1. Kokeilevan kehittämisen toimintamalli ja ketterä reagointi uusiin nouseviin mahdollisuuksiin

- Käynnistetään nousevista ilmiöistä ja markkinamahdollisuuksista esiselvityksiä (esim. uusi teknologia, vihreä siirtymä, turvallisuusratkaisut). Vakiinnutetaan tällaisten esiselvitysten käsittelymalli, jossa uusia yhteistyö- ja liiketoimintamahdollisuuksia sekä niiden rahoitusmahdollisuuksia arvioidaan nopeasti ja kevyesti. Hyödynnetään opiskelijayhteistyötä ja opinnäytetöitä nopeiden selvitysten ja kokeilujen toteuttamisessa.
- Vahvistetaan ja vakiinnutetaan ”Rovaniemi kokeilualustana” -toimintatapaa, jossa Rovaniemi tarjoaa reunaehdot ja tuen uusien ratkaisujen kokeiluille. Testataan ideat nopeasti pienimuotoisina kokeiluina ennen isompaa kehittämistä.

2. Aktiivinen osallistuminen kansallisiin ja eurooppalaisiin verkostoihin

- Vahvistetaan aktiivista osallistumista ja Rovaniemen näkyvyyttä ja kumppanuuksia eurooppalaisissa kaupunkiverkostoissa, kuten Urban Innovative Actions, NetZeroCities tai Bauhaus-verkosto. Haetaan aktiivisesti yhteishankkeita ja pilottimahdollisuuksia, jotka tukevat arktista osaamista sekä vihreää ja digitaalista siirtymää. Hyödynnetään verkostoyhteistyötä myös osaajien, investointien ja tutkimusresurssien houkuttelussa alueelle.

MDI

Part of FCG.

MDI.FI

/MDIFRIENDS

@MDIFRIENDS

ALUEKEHITTÄMISEN
KONSULTTITOIMISTO MDI